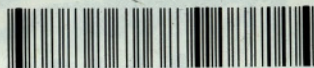

Celje - skladišče

D-Per

214/1967

1119670719, 14

COBISS 0

OSREDNJA KNUJ. CELJE

Leto XI.
27. 7. 1967
St. 14

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

SPET TEŽJI POGOJI DELA

Vsako leto se v obratih pojavlja v letnih mesecih huda vročina, ki slabo vpliva na počutje in delovno storilnost delavcev. Največji problem vročine in slabega zraka se v najtežji obliki javlja v emajlirnici. Poiskali smo vodjo emajlirnice Jožeta Vajdetiča in ga prosili za razgovor o tem. Povedal nam je, da je v teh mesecih napor delavcev občutno večji, kar pa ni čudno saj so namerili v bližini peči celo 50 stopinj Celzija. Poleg velike vročine pa v obrat prihaja nečist zrak. Zaradi tega trpi zdravje delavcev in kvaliteta posode. Tovariš Vajdetič nas je opozoril tudi na prekomerno uživanje vode. Kar pa še poveča znojenje, različne bolezni in slabo počutje delavcev. V razgovoru nas je napotil še k tovarišu Pompeju, da bi nam tudi on povedal nekaj o tem problemu.

Tovariš Pompe se je ljubeznivo odzval prošnji, naj nam pove svoje mnenje o pogojih dela v emajlirnici. Dejal je: »Imeli smo velike klimatske naprave, ki so ovlaženi čisti zrak dovajale v prostor. Vendar so te naprave delavci na vročih delovnih mestih zamašili, ker so se pokazale kot neprimerne. Hladile so samo lokalno in povzročale razna prehladna obolenja. Pozneje so bile te naprave odstranjene. Z zavodom za higieno in zaščito pri delu v Zagrebu smo pozneje začeli z izdelovanjem načrtov za zračenje in hlajenje. Pri reševanju tega načrta so bile narejene v obratu analize zraka in pokazalo se je, da je večji problem nečisti zrak kot pa vročina. Zaradi tega je treba odstraniti vire, ki povzročajo nečisti zrak. Z novo toplilnico bo problem nečistega zraka v veliki meri rešen. Omeniti moram, da se v emajlirnici žarijo izdelki do temperature 810 stopinj Celzija, ki se tudi hladijo v istem prostoru in izžaravajo toploto. Izdelki se morajo hladiti počasi, kajti drugačno hlajenje bi škodovalo kvaliteto. Zaradi tega ne moremo montirati naprav, ki bi na mestu samem vsesavale vroč zrak. Boljše bi bilo, če bi re-

konstrukcijo obrata opravili po načrtu, ki predvideva odstranitev plinskih peči. S tem bi odstranili dimne pline in z uvedbo peči z boljšim izkoristkom dovajali manj toplote v prostor. Prvi korak k izboljšanju pogojev dela je storjen z izgradnjo nove toplilnice. V programu pa je tudi odstranitev generatorjev in s tem zamenjava plinskih peči z električnimi ali pečmi na mazut. Reševanje pravnega zračenja in hlajenja pa ni mogoče rešiti samo za emajlirnico, temveč z celotni kompleks objekta I. Potrebno je, da se vložijo veliko truda in da se čimprej pravilno reši ta za tovarno zelo važen problem.

Boljše delovne pogoje pa nikakor ni možno zagotoviti z dragimi investicijami, ne da bi pri izboljšanju sodelovali tudi sami s tem, da skrbimo za red in čistočo v obratih, na katero žal večkrat pozabimo.«

JULIJA LAHKO PRIČAKUJEMO ŠE NIŽJE OSEBNE DOHODKE

Obratni delavski sveti so na svojih sejah v juliju obravnavali obvestilo finančne operative, po katerem je pričakovati za julij še nižje osebne dohodke kot smo jih dobili za junij. Finančna operativna utemeljuje to svoje obvestilo z naslednjimi podatki.

Prosta sobota za junij je bila predstavljena na 1. julij, julijsko prosto soboto pa smo bili doma 3. julija, v tem mesecu pa sta tudi dva plačana državna praznika, tako da bomo v juliju imeli le 22 delovnih dni — 176 ur — in dva dni — 16 delovnih ur — plačanega praznika. Skupaj bo torej 24 plačanih dni, odnosno 192 ur, torej kar dva dni ali 16 delovnih ur manj kot v juniju. Osebni dohodki bodo zato za julij upravičeno in razumljivo nižji, še posebej, če bomo tudi pri izpolnjevanju plana zaostajali.

TOPILNICA - DOBRO

V mesecu juniju je bil v toplilnici plan dosežen. Tako je poročal vodja obrata kemičnih izdelkov na redni seji sveta delovne enote dne 7. julija. Dejal je, da je kvaliteta bila dobra. V primerjavi z mesecem majem je stanje zelo dobro, saj so ustvarili isto maso osebnih do-

KAKO JE S PRODAJO?

V sektorju prodaje in zunanje trgovine je na seji delavskega sveta razprava načela vprašanje prodaje v juniju. Dejstvo je, da vsako leto ob tem času upade povpraševanje po toplotnih napravah, res pa je, da so — še po skopskem sejmu — obeti za prodajo kotlov ugodni. Stagnira prodaja sobnih peči na olje, to pa smo z ozirom na čas dopustov tudi predvidevali, zlasti še, ker so bila trgovini v zadnjih mesecih odtegnjena znatna obratna sredstva v okviru restriktivnih ukrepov.

Na seji so se precej menili o nagrajevanju delavcev v tem sektorju, ki bi bili predvsem vezani na rezultate prodaje. Predlog, ki ga bo vodstvo sektorja posredovalo samoupravnim organom, naj bi stimuliral prodajo tistih izdelkov, ki gredo v novih pogojih teže v promet, seveda pa bodo morali zadnjo besedo o tem reči naši samoupravni organi.

Dejstvo pa je, da je prodaja tesno povezana s količino in kakovostjo, pa tudi sortimentom naše proizvodnje, saj še tako iskanega izdelka na trgu ne moremo vnovčiti, če ta ne ustreza kvalitetno in v pogledu izvedbe. O kvaliteti NOVUM posode in kopalnih kadi, so na tej seji precej razpravljali.

Delavski svet je posebej obravnaval predlog široke propagandne akcije za naše izboljšane sobne peči EMO-5. Akcija bo v kratem pričela z veliko intenzivnostjo in novimi propagandnimi prijemi.

PROSTA SOBOTA ŠTEJE V DOPUST

Zdaj v sezoni dopustov pride pogosto do tega, da je nekdo na dopustu, podjetje pa ima prosto soboto.

Največ ljudi si dobi hiter odgovor glede proste sobote: če za ostale velja prosta sobota, potem pripada tudi meni, ki sem na dopustu.

Žal je tu eno samo pravilo, ki velja za vso Jugoslavijo: prosta sobota šteje kot delovni dan in če ima kdo dopust tako, da mu teče preko proste sobote, mu prosta sobota šteje v redni letni dopust.

Tako ne tolmači naš upravni odbor ali delavski svet, ampak je tako določeno v Zakonu o delovnih razmerjih, posebno tolmačenje o tem pa je dal Zvezni izvršni svet.

In kako se to odraža v praksi?

Kdor je na dopustu pred prosto soboto, tako da mu zadnji dan dopusta izteče tik pred prosto soboto, bo imel naslednji dan po dopustu prosto soboto. Komur pade zadnji dan dopusta v prosto soboto, ta tisti mesec nima proste sobote, zato pa ima na prosto soboto plačanih 8 ur dopusta. (Tako dobi 8 plačanih ur več v dotičnem mesecu, kot ostali sodelavci).

Kdor pa je na dopustu tako, da je vmes prosta sobota, ima v tekočem mesecu 8 plačanih ur več od ostalih sodelavcev, a je ostal brez proste sobote.

Če kdo začne dopust po prosti soboti, ga lahko začne že na dan proste sobote in ima tako 8 plačanih ur več (drugi sodelavci nimajo za prosto soboto nič plačanih ur). Lahko pa ga začne prvi delovni dan po prosti soboti in tako ima več prostih dni (prosta sobota je tako neplačana).

Plačani državni prazniki ne štejejo v dopust, pa čeprav se je dopust začel pred prazniki in traja naprej še po praznikih.

IZ DELOVNIH ENOT

KVALITETA, DISCIPLINA IN ČISTOČA

Svet delovne enote emajlirnice je na svoji redni seji 7. julija razpravljajal o obračunu osebnih dohodkov za mesec junij, planu za julij in o delovni disciplini, ki pa so jo obravnavali pod točko razno.

Prisotni člani so ugotovili, da je pri obračunu kvaliteta že tretji mesec v minusu. Za slabo kvaliteto — kot so ugotovili — je delno kriva emajlirnica, vendar pa so sprejeli sklep, da mora do prihodnje seje sveta delovne enote kontrola dati pismene kriterije za kvaliteto, seje pa se mora udeležiti predstavnik kontrole. Sklenili so tudi, da mora vodstvo emajlirnice poskrbeti, da bodo imeli vsi enak način dela pri zlaganju posode ter zato podvzeli ustrezne ukrepe. Kajti prisotni so pripomnili, da se veliko posode poškoduje pri samem zlaganju posode v zaboje ali vozičke.

Prihranek za mesec junij so razdelili, kvaliteto, ki je v minusu, pa so krili tisti, ki so upravičeni na delitev kvalitete.

Plan za mesec julij so prisotni soglasno potrdili.

Člani sveta delovne enote so se pritoževali tudi zaradi slabe discipline ter čistoče po posameznih posadah. Pripomnili so, da člani kolektiva po malici pustijo porcije ležati tam, kjer so jedli. Poleg tega puščajo porcije tudi na stranišču in v košaricah, kar je skrajno nehygienično. Sklenili so, da morajo vodilni skrbeti za red in disciplino ter čistočo obratov.

Ta sklep sveta delovne enote emajlirnice je pozitiven in želimo, da bi vsi sveti delovnih enot glede discipline in reda zavzeli ostrejša stališča. Kajti iz porcij, ki ležijo na nepravem mestu, potem vsi spet jemajo; pa čeprav so spet umite, to je skrajno nehygienično.

PROIZVODNE ZADEVE V OSPREDJU - KAJ PA K-15?

Obratni svet obrata odpreskov in avtokoles je na svoji redni seji 7. julija razpravljajal o planu za mesec junij, planu za mesec julij in finančnem poročilu oziroma finančnem uspehu. Plan so izpolnili kljub težavam količinsko 107%, finančno pa 105%.

Težave so bile pri proizvodnji desetkilogramskih butan jeklenk, kjer so zvari nekvalitet-

ni, proizvodnja je bila ustavljena, varenje pa je še v osvajanju. Enako so bile težave pri proizvodnji koles. Pločevina je pokala, tako da se je moralo vsako »7« kolo dodatno variti in brusiti.

Za naslednji mesec, torej za julij je vprašanje, če bodo pri proizvodnji butan jeklenk dosegli plan, kajti proizvodnja je

pri 1000 komadah ukinjena.

Presežek in pribitek so prisotni sklenili razdeliti. Člani tega obrata pa so prosili za pojasnilo kako bo z nadomestkom za K-15. Ugotavljali so, da skoraj vsa podjetja, tudi manjša, dajejo dovolj veliko vsoto za K-15 in želeli so vedeti, kako bo s tem v našem podjetju. Odgovora na to vprašanje še ni.

Kolesa, kolesa...

Inštitut končno priključen

Svet inštituta je na zadnji seji, 10. julija letos potrdil zaključni račun inštituta za obdobje od 1. 1 do 31. 5. 1967. Nato je zaključni račun obravnaval 14. julija upravni odbor in dan kasneje delavski svet podjetja. Delavski svet je zaključni račun kot prevzemo bilanco potrdil in s tem so prenesli sredstva, pravice in obveznosti inštituta EMO na podjetje EMO.

S tem je naša tovarna prevzela od inštituta 63 sodelavcev, od tega 20 za mehanografski center. 34 sodelavcev ima višjo ali visoko šolo oz. visoko kvalifikacijo, 29 sodelavcev pa srednjo ali drugo nižjo šolo oz. kvalifikacijo. Povprečni osebni dohodki v inštitutu v letošnjem letu so bili 1.286 N-din. Vsa razpoložljiva sredstva sklada skupne porabe bivšega inštituta se po sklepu delavskega sveta podjetja uporabijo za stanovanjsko izgradnjo.

Po potrditvi zaključnega računa je sledil izbris inštituta EMO v registru zavodov pri Okrožnem gospodarskem sodišču Celje in s tem je inštitut dokončno priključen podjetju.

Denar za nazaj - o pravem času

Na seji sveta poslovne enote pripravljajalnih služb so člani razpravljali o delitvi uspeha ekonomske enote za mesec junij za pripravo proizvodnje in za transportno skupino. Obenem so razdelili tudi zaostanek iz prejšnjega leta. Zaostanek je nastal zaradi pomote v podatkih za izračun cenika.

Ni presežka če ni discipline

V pocinkovalnici

Svet delovne enote pocinkovalnice je na svoji redni seji 7. julija razpravljajal o delitvi osebnih dohodkov za mesec junij. Sklenili so, da se presežek

ekonomske enote in kvaliteta razdelita med vse delavce v pocinkovalnici razen trem, ki so v mesecu juniju neopravičeno izostali.

Kako povsod zagotoviti snago?

Vprašanje čistoče bi moralo biti v podjetju na dnevnem redu. Pojavlja pa se žal le občasno, poostreno sedaj, ko je zaradi vročine vsako nesnago teže skriti, saj bode v nos. V prejšnji številki Emajlirca smo o snagi že pisali, emajlirnica pa je tej zadevi posvetila tudi del razprave na seji delavskega sveta, vendar bo verjetno vprašanje snage spet in spet pereče, zdaj na tem, zdaj na drugem koncu tovarne, dokler praznoprav ne bomo vedeli, kdo mora za to skrbeti poleg snažilk in dokler ne bomo vsi tako vzgojeni, da se nam bo nesnaga upirala. Bi morda v takšnem položaju ne kazalo pri tako številnem kolektivu skrbeti za čistočo v vsakem kotičku tovarne poveriti samemu človeku v okviru službe HTV, ki bi kaj kmalu vedel, kje iskati nesnago, kje nadzirati, če pa bi bilo po kotih še vedno najti umazano posodo, bi vsaj vedeli, kje posredovati.

E. O.

Obratna sredstva - naš bodoči standard

Ziveti od danes do jutri, to ni dobro, tako pravijo starejši ljudje. Tudi za našo tovarno je važno, da pri nekaterih važnih odločitvah ne gledamo samo na danes in jutri, ampak gledamo za nekaj let naprej.

Nimamo dovolj obratnih sredstev. To je problem, ki nas bo žulil še lep čas in bo zahteval mnogo odgovornosti in skrbi od vseh, ki nimajo zunaj tovarne zagotovljenega kruha.

V čem je problem?

Podjetje mora imeti osnovna in obratna sredstva, da lahko posluje. Tako kot obrtnik ne more začeti svojega posla, če nima dovolj »kapitala«, tako tudi podjetje ne more delati, če nima dovolj »kapitala«. En del denarja naloži obrtnik v zgradbo (delavnico), v stroje in druge delovne pripomočke, en del denarja pa drži kot obratni kapital, da lahko kupuje material, plača elektriko, pomočnike, pomožni material, rezervne dele in da sam lahko živi. Imeti mora osnovni in obratni kapital, da lahko posluje. Večkrat mu stranke pravočasno ne plačajo,

on pa mora kupiti material in plačati elektriko, zato mora imeti dovolj obratnega kapitala, da pri delu ne obstoji.

Približno enako je v podjetju. Samo tu so vložena mnogo večja sredstva, kot v kakšni zasebni obrti. Tudi mi imamo osnovna in obratna sredstva, kot temelje za naše poslovanje.

Naša osnovna sredstva so zgradbe in stroji ter naprave. Obratna sredstva pa imamo vezana v zalogah materiala, v nedokončani proizvodnji in polizdelkih, v zalogah gotovih izdelkov in v terjatvah do naših kupcev (ker nam takoj ne plačajo prodanih izdelkov).

Bolje si bomo ogledali obratna sredstva, ker na tem področju reforma najbolj neusmiljeno prodira v našo tovarno.

Poglejmo si dvojce: na eni strani, koliko rabimo obratnih sredstev, na drugi pa, koliko jih zmoremo. (Podatki v tisoč N-din).

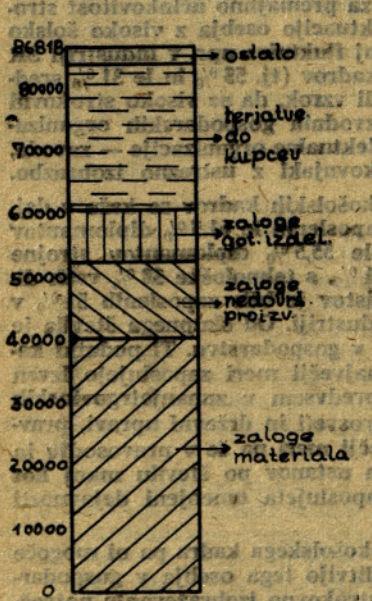
Rabimo jih:	
zaloge materiala	40.134
zaloge nedovršene proizvodnje	12.033
zaloge gotovih izdelkov	8.807
terjatve do kupcev	22.976
ostalo	2.868
Skupaj:	86.818

Trenutni viri za ta sredstva:	
lastna sredstva	28.987
nerazdeljeni čisti dohodek	6.082
kredit pri bankah	20.290
neplačane obveznosti do dobaviteljev	26.530
ostalo	4.929
Skupaj:	86.818

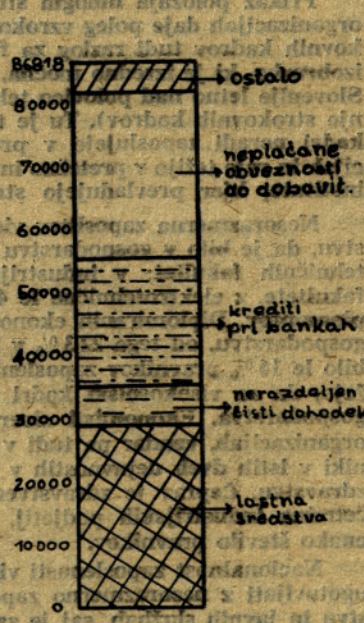
To so velike vsote, saj znašajo več kot je enoletni dohodek tovarne.

Poglejmo gornje številke še na sliki!

Vešana obratna sredstva

Viri sredstev

Vidimo, da nimamo dovolj lastnih obratnih sredstev in je ta luknja zapolnjena s krediti pri bankah in s »krediti«, ki smo jih izsilili pri naših dobaviteljih, ker ne plačamo pravočasno naših obveznosti. Tu gre za 20.290.000,00 din kreditov in 26.530.000,00 din neplačanih računov ali skupno 46.820.000,00 din tujih obratnih sredstev.

Na tem področju pa reforma neusmiljeno deluje. Banke naglo krčijo svoje kredite, ker po reformi nimajo več neomejeno denarja na razpolago. To mi čutimo, ne samo direktno na naši koži, temveč tudi indirektno preko naših dobaviteljev, ker vsi izgubljajo kredite pri bankah in nas več ne morejo tako dolgo kreditirati s tem, da jim ne plačamo pravočasno računov.

Zanka se zateguje. Če nam primanjkuje obratnih sredstev, postajamo nelikvidni. Kdor je nelikviden, tisti mora zapreti vrata. Če ne zmoremo plačati računov, nam ne bo nobeden dajal »na lepe oči« pločevine, nafte, elektrike, rezervnih delov in drugega materiala.

Pred reformo je bilo marsikaj drugače. Kredite si skoraj vedno lahko dobil, samo prikazati si moral, da ti primanjkuje obratnih sredstev. Zdaj je drugače! Stabilen dinar zahteva strogo disciplino pri kreditih in tiskanju denarja.

Pri zdajšnjih virih obratnih sredstev čutimo in bomo še bolj čutili, preokret na kvalitetnejše gospodarjenje. Veliko bolj se bomo morali oslanjati na lastna obratna sredstva, ki jih lahko vsako leto povečamo s tem, da dobršen del skladov razporedimo v poslovni sklad.

Tako poslovanje, kot ga imamo sedaj, da tudi po 5 mesecih ne poravnamo računov našim dobaviteljem, in da izterjujemo ali drugi nas izterjujejo preko sodišč, to prav gotovo nima bodočnosti. Lahko je to zdaj v prehodnem obdobju, a solidni poslovni svet tega ne prenese.

Kakšne so rešitve?

Do zdaj smo govorili o virih obratnih sredstev, ki se zožujejo. Med viri smo videli tudi »nerazdeljeni čisti dohodek«. Po zaključnem računu ta denar razdelimo, ker so to naši skladi (poslovni sklad, sklad skupne porabe, rezervni sklad). Do konca leta pa ga koristimo za obratna sredstva. Koliko bomo dali za poslovni sklad, je v pristojnosti delavskega sveta.

Prav tako so druge rešitve na levi strani, to je v vezanih obratnih sredstvih. Ob tako nizkih lastnih obratnih sredstvih, si ne moremo privoščiti takih

materialnih zalog. Bili smo navajeni, da smo imeli zaloge re-promateriala za nekaj mesecev naprej, ker je to garantiralo, da bomo imeli dovolj dela. V novih pogojih gospodarjenja je to čisto preživela politika. Zdaj bo bolj uspeval tisti, ki bo znal poslovati s čim nižjimi zaloga-mi.

Če poslujemo na eni strani z velikimi zalogami, na drugi strani pa moramo zato jemati kredite, do katerih plačujemo mastne obresti, kar gre v breme našega dohodka, potem nam je lahko jasno, da je tudi tu treba gospodariti. Ali pa bomo dimiti!

Pri tako velikih zalogah materiala se pojavlja tudi mnogo nekurantnega materiala. Material je bil namenjen za izdelavo določenih izdelkov, ki ne gredo na tržišču v promet, material pa stoji in teži milijoni so zapravljeni. To so številke, ki se ne dajo izraziti v tisočih, deset-tisočih ali stotisočih, ampak v milijonih.

Druge vezava obratnih sredstev je v nedovršeni proizvodnji in v polizdelkih. Tudi tu se moramo zavedati, da so naša obratna sredstva omejena in da ne prenešajo vsega. Samo proizvajati, ne glede na finalne izdelke in prodajo teh finalnih izdelkov, to je zaganje lastne veje.

Zaloge gotovih izdelkov in terjatve do kupcev tudi vežejo obratna sredstva. Mi se še nisimo izvežbali biti toliko elastični do trga, da bi na tem področju lahko šli v minimalno vezavo obratnih sredstev. Ob vse težjem plasiranju blaga bi lahko računali na večjo vezavo obratnih sredstev v zalogah gotovih izdelkov in v terjatvah kupcev.

Reforma je tu

Nekoč je bilo treba samo proizvajati, zdaj pa moramo v prvi vrsti gospodariti. To ni vseeno. Malo težje je, je pa nujno, če hočemo sebi in bodočim rodovom ustvariti boljše življenje.

Obratna sredstva niso več neomejena, ampak začrtana v določen okvir. Kot je voda potrebna za življenje, tako so obratna sredstva potrebna za normalno poslovanje. Če ni zadosti vode, rastline odmrejo, če pa ni zadosti obratnih sredstev, bomo tudi mi morali zožiti svoje poslovanje in odpustiti ljudi. Zdaj znaša celotni dohodek letno 20 milijard S-din. To zmoremo tako, da koristimo preko 4,5 milijarde S-din tujih obratnih sredstev (kreditni in neplačani računi). Na tem področju je suša pred nami.

(Nadaljevanje na 4. strani)

VSJAJ ENKRAT NA LETO NAJ PRAZNUJE TUDI REMONT

Zahvaljujemo se upravnemu odboru in Sindikalni po-
družnici za razumevanje in denarno pomoč ob našem sta-
novskem prazniku 13. juliju.

SREČNO

Šoferji EMO

V delovni enoti 9 — vzdrže-
vanje so delavci na seji sveta
delovne enote dne 7. ujlija raz-
pravljali o delitvi osebnih do-
hodkov kot vsak mesec in pa
o remontih. Predlagali so, da
bi se remont vršil dvakrat let-
no, tako, da bi bili delavci re-
montnih delavnic vsaj enkrat
letno prosti za praznike in da
bi se lahko posvetili svojim dru-
žinam in skupaj z njimi šli kam
na izlet. Predlagali so tudi, da
bi se za prizadevnost delavcev

remontnih delavnic nagradilo
ob priliki remonta z denarno
nagrado ali pa jim dali kakšen
dan izrednega plačanega do-
pusta.

Člani sveta delovne enote so
razpravljali o visokem presega-
nju norm v zabojarji. Sklenili
so, da se naj razišče, kako lahko
v mizarski delavnici to je v za-
bojarji presega normo preko
42%. Obenem so tudi potrdili
obračun osebnih dohodkov za
mesec junij.

OBVESTILO

Vse člane kolektiva obveščamo, da bo po sklepu odbora
naše sindikalne organizacije odslej najnižji znesek meseč-
nega prispevka v vzajemno blagajno 5 N-dinarjev, namesto
1 N-dinar, kot je bilo dosedaj. Tako se bo kvota vzajemne
blagajne nekoliko povišala, saj zdaj ni več zadoščala potreb-
am članov sindikalne organizacije.

Odbor sindikalne organizacije

OBRATNA SREDSTVA — NAŠ BODOČI STANDARD

(Nadaljevanje s 3. strani)

Zdaj smo mi na vrsti, da izva-
jamo reformo. Gospodariti bo-
mo morali tako, da bomo imeli
(zaloge materiala, nedovršene
manj vezanih obratnih sredstev
proizvodnje itd.) in da bomo
na drugi strani odvajali več
sredstev za obratna sredstva.

Možnosti imamo, a veliko truda
bo treba, da bomo ubrali

prave poti. Ker pa na drugi
strani v vsakdanjem življenju
slišimo: »Sramota za Emajlir-
ko, da ne plačuje K-15!«, Skladi
so pod planom in česar ni-
smo razdelili, tistega itak nikoli
ne bomo videli«, »Saj je vse-
eno, na račun fabrike gre, fa-
брика pa ni moja!«

Fabrika je naša, morda mi
nismo dovolj njeni!

T. Ivanič

Seveda naš Avto-krožek v sprevidu na Praznik šoferjev ni
manjkal

Kadrovska politika, gospodarska in družbena reforma

(nadaljevanje)

te funkcije ni pripravljenih konkretnih zadolžitvev. Postopoma se
strokovnjaki pasivizirajo, tako da jim nazadnje očitajo nesposob-
nost in nedelavnost, čeprav so neustrezne razmere v podjetju tisto,
kar je strokovnjakom zlomilo delovno vnetje. Zelo redka so pod-
jetja, ki imajo področje dela posameznega delovnega mesta pis-
meno in dosledno opredeljeno. Za večino delovnih organizacij je
značilno, da se točno ne ve, kaj kdo mora in kaj sme delati. To pa
vodi do neodgovornosti, opuščanja dolžnosti in do slabih odnosov.

— V mnogih podjetjih je posledica slabe organizacije, slaba
delitev dela, kar pa ne velja le za dela v proizvodnih obratih, tem-
več v enaki meri za dela v strokovnih službah. Npr. inženir —
konstruktor izdela načrt, ga detajlira, prepisuje, tušira in nazadnje
še kopira in razmnožuje. Na ta način porabi več časa za dela, ki
jih lahko opravi tehnik, tehnični risar in pomožni delavec, kot pa
za dela, ki spadajo v področje inženirja-konstruktorja. Tako se
dela tudi na drugih delovnih mestih, predvsem zato, ker so dosti-
krat nižja delovna mesta tako nekvadratno zasedena, da jim stro-
kovnjak ne zaupa nadaljnje obdelave. Neurejeno delitev se najde
predvsem pri vodjih proizvodnih oddelkov. Namesto, da bi se
ukvarjali z organizacijo, instruktažo in kontrolo, iščejo in preva-
žajo material, uravnavajo itd.

— Pomemben vzrok slabega izkoriščanja strokovnih kadrov
je tudi v tem, da za delo niso stimulirani. Ustreznih sistemov za
delitev po delu v strokovnih službah ni, oziroma se komaj v za-
četnih poskusih. Zato se osebni dohodki ne delijo po sposobnosti
in učinkovitosti dela posameznikov ampak po hierarhični lestvici.
Enake ali še večje prejemke kot inženir ali ekonomist dobi vsak,
ki zaseda delovno mesto enakega ali višjega ranga, čeprav ima

pomanjkljivo izobrazbo oziroma nima ustrezne usposobljenosti
in pri delu tudi ni uspešen. Šolska in strokovna izobrazba se zelo
malo cenita. Tudi analitična ocena delovnih mest ne pomaga.

Vse našteté napake se sicer ne pojavljajo v enaki meri v vseh
podjetjih. Toda v vsaki delovni organizaciji jih je toliko, da so
postale tipične za naše razmere in pomenijo najvažnejše vzroke
za neučinkovitost strokovnih kadrov.

Prikaz položaja mnogih strokovnih delavcev v gospodarskih
organizacijah daje poleg vzrokov za premajhno učinkovitost stro-
kovnih kadrov tudi razlog za fluktuacijo osebja z visoko šolsko
izobrazbo, ki je izredno močna, saj fluktuira npr. v industriji SR
Slovenije letno nad polovico teh kadrov (tj. 53% in le 31% sred-
nje strokovnih kadrov). Tu je tudi vzrok, da se visoko strokovni
kadri neradi zaposlujejo v proizvodnih gospodarskih organiza-
cijah in raje težijo v pretežno intelektualne organizacije — zavode,
institute, kjer prevladujejo strokovnjaki z ustrezno izobrazbo.

Nesorazmerna zaposlitev visokošolskih kadrov se kaže v dej-
stvu, da je bilo v gospodarstvu zaposlenih le 61,5% diplomantov
tehničnih fakultet; v industriji le 55,5% diplomantov strojne
fakultete, z elektrotehnične le 42,1%, s tehnološke 38% vseh di-
plomantov. Diplomiranih ekonomistov je bilo zaposlenih 51% v
gospodarstvu, od tega 22,3% v industriji. Od skupnega števila je
bilo le 16% pravnikov zaposlenih v gospodarstvu. Ti podatki ka-
žejo, da se visokošolski kadri v največji meri zaposlujejo izven
gospodarstva. Ekonomisti sicer predvsem v zunanjetrgovinskih
organizacijah, vendar pa tudi v prosveti in državni upravi, pravni-
ki v istih dveh dejavnostih v večji meri pa še v pravosodju in
zdravstvu. Čeprav je zdravstvenih ustanov po številu manj kot
četrtnina industrijskih podjetij, zaposlujeta omenjeni dejavnosti
enako število pravnikov.

Nacionalnost zaposlenosti visokošolskega kadra pa ni mogoče
ugotavljati z nesorazmerno zaposlitvijo tega osebja v gospodar-
stvu in javnih službah, saj je za strokovno izobraževanje največ-
jega pomena, da prosveta zaposluje ustrezne visoko strokovne

IBM in odpuščanje ljudi

Za koliko ljudi smo zmanjšali administracijo? Kaj imamo od IBM? Koliko nas stane? To so pogosta vprašanja, na katera ne dobimo zadovoljivega odgovora.

Vse preveč prevladuje prepričanje, da pričakujemo vso korist samo od IBM samo v tem, da zmanjšamo administracijo. Prihraniti v enem letu tistih nekaj milijonov, ki jih dobi administrativno osebje za ročno obdelavo podatkov, res ni noben profit. Prevladuje prepričanje, da bo strojna obdelava podatkov služila v glavnem samo računovodstvu, da bo bolj sodobno.

Dejansko res začenjamo na računovodskem področju. Prvo je materialni račun. Prišel je čas, ko bo IBM obdelava lahko služila svojemu namenu. Zdaj se bo tudi pokazalo, da nam IBM lahko nudi veliko več, kot pa samo zamenjavo nekaj ljudi.

Materialnih zalog imamo skoraj 4 milijarde S-din. Do zdaj smo stali domala nemočni pred tem problemom. Nimamo dovolj obratnih sredstev, banke nam zadržujejo kredite, velike dolgove imamo do dobaviteljev, materiala pa imamo v prekomernih zalogah, da nas duši. Tu je treba ukrepati, ukrepati pa ni lahko, če nimaš jasnega pregleda pred sabo. Prav od

IBM obdelave pa to pričakujemo.

Vrsto analiz, ki jih je z ročno obdelavo praktično nemogoče obdelati, bomo lahko dobili od IBM obdelave. Začnemo lahko pri ceni materiala, ki je zelo važna pri večjih dobavah, saj lahko na tem področju veliko prihranimo ali pa zapravimo. Različni dobavitelji imajo različne cene, poleg tega pa moramo še upoštevati prevozne stroške, ki pri marsikaterem materialu zelo povišajo ceno dobavitelja. Dobre preglede o tem bomo dobili od IBM.

Zdaj nimamo niti dobrega pregleda nad tem, kako se obračajo posamezni materiali v skladiščih. Material, ki mrtev, neuporaben leži v skladiščih, se podraži najmanj za 10, če ne za 20 odstotkov. Te stroške trpi tovarna. Če bi pa preračunali še koliko čistega dohodka bi nam prinesel tisti mrtev denar, ki leži v zalogah, če bi ga seveda obračali v prometu, je 10 ali 20 odstotkov izgube še preskromna trditev.

Zaloge seveda moramo imeti, a samo kolikor je v današ-

njih tržnih prilikah nujno potrebno. Vsa odvečna zaloga nam samo obremenjuje dohodek, da je manjši. Tu nimamo konkretnega izračuna, a prav gotovo ne gre samo za nekaj milijonov, ampak za veliko več.

S pomočjo IBM obdelave bomo imeli mnogo konkretnih pregledov nad materialom in potem bo tudi ukrepati mnogo lažje. Pa ne gre samo za zaloge materiala, prav tako je važna poraba materiala. Če ga letno porabimo v vrednosti 10 milijard, se splača imeti dober pregled nad to porabo, po stroškovnih mestih, po vrstah materiala, za katere delovne naloge smo ga porabili, itd. Tu so naše rezerve, ki so mnogo, mnogo višje in pomembnejše kot prihranek na administrativnem osebju, ki zdaj ročno obdeluje razne podatke.

IBM obdelava ne bo služila samo za obdelavo materiala, temveč tudi za druga območja.

Praksa bo pokazala, da ne bo samo računovodstvo glavni strošnik IBM uslug, ampak predvsem drugi odgovorni ljudje, ki morajo ukrepati.

S takim ukrepanjem lahko zapravimo ogromne vsote denarja, prav tako pa je možno

z dobrim ukrepanjem prihraniti mnogo, res mnogo.

IBM obdelava zahteva odlično pripravljeno dokumentacijo, ker vse najprej izhaja iz osnovnega dokumenta. Lahko rečem, da smo od januarja pa do junija dosegli tu lep napredek. Posamezniki, ki izpisujejo ali imajo drugače opravka s to dokumentacijo, so si zaslužili vse priznanje. Tisti pa, ki so ostali površni — na srečo jih je bolj malo — se bodo morali podvreti oziroma se držati reda, ker tu ne more biti izjem. Da si odkrito povemo: sploh ne moremo pričakovati kakih večjih rezultatov od IBM obdelave, če ne nudimo res v redu izpisane dokumentacije.

Vsekakor bomo poostriili kontrolo nad dokumenti, ki gredo v IBM obdelavo. Dokler nam ne pride »v kri« preciznost pri izpolnjevanju dokumentacije, tako dolgo bo kontrola potrebna. Če bi sedaj pustili vso dokumentacijo naprej v obdelavo brez kontrole, bi tiste neljube izjeme, ki se žal še vedno pojavljajo, iznakazile vso obliko. Zato bomo na tem področju angažirali nekaj ljudi, ki bodo na drugi strani sproščeni pri sedanjem delu.

Glavni uspeh IBM obdelave pa pričakujemo od nižjih stroškov našega poslovanja in pri takem ukrepanju, ki bo boljše od sedanjega.

T. Ivanič

tehnične in druge kadre, prav tako za uprave družbeno-političnih skupnosti, da imajo ustrezno število pravnikov in ekonomistov.

Bistvenega pomena je ugotavljanje smotrnosti zaposlenosti za produktivnost in Inštitut za sociologijo in filozofijo pri Univerzi v Ljubljani) s številom kadrov, ki se šola, bi lahko vzbudilo tega kadra bi bila analiza poslov na delovnih mestih, ki jih ti kadri zasedajo.

Ugotovitve o neustrezni zasedenosti delovnih mest v gospodarstvu in sedanjem obdobju ne morejo več rezultirati iz pomanjkanja kadrov. Kajti po ocenah je neizkoriščeno, ker je razporejeno na nezahtevna delovna mesta 500 strokovnjakov z visoko in 1,800 s srednjo izobrazbo, brezposelnih je po podatkih Zavoda SRS za zaposlovanje 110 z visoko strokovno, 76 z višjo izobrazbo in 413 tehnikov. Poleg tega pa se na stotine strokovnjakov zaposluje vsako leto v tujini.

Ker imajo v praksi odločilno besedo pri kadrovanju strokovnjakov še vedno vodilne besede v podjetju, nosijo tudi oni odgovornost za takšno kadrovske politiko. Statistike kažejo, da je četrtnina industrijskih podjetij brez enega samega človeka z visoko šolsko izobrazbo in da je 41 % industrijskih podjetij brez ekonomista. Če bi bil vzrok samo pomanjkanje kadrov ob istočasni težnji strokovnjakov, da se zaposlijo v večjih mestih, bi morale biti v strukturi kadrovske zasedbe znatne razlike med Ljubljano in ostalimi področji. Podatki pa kažejo, da delovne organizacije na ljubljanskem ožjem področju nimajo bistveno boljše kadrovske zasedbe.

Primerjava potreb po kadrih, ki predstavlja sicer subjektivno mnenje predstavnikov gospodarskih organizacij (ugotovitve povzemamo iz raziskovalne naloge »Struktura in vloga strokovnih in vodilnih kadrov v industriji SRS«, ki jo je izdelal Zavod SRS bojazan, da se kadri, ki se sedaj šolajo, ne bodo imeli kje zaposliti. Takšna kadrovska politika izhaja iz mnenja vodilnih, da so delovna mesta že zasedena. Povrh vsega le-ti izjavljajo, da imajo

že sedaj vodilnih in strokovnih delavcev preveč. Sicer pa razkriva ozki kadrovskih konceptov in kadrovske politike v vodstvu podjetij tudi njihova politika štipendiranja.

V zvezi s tem je zanimiva struktura potreb in struktura štipendistov ločeno za posamezne vrste šol: na fakultetah štipendirajo industrijske delovne skupnosti 64 % kadrov, ki jih po mnenju predstavnikov podjetij še potrebujejo s tako izobrazbo, na višjih šolah le 27 % še potrebnih kadrov, srednje izobraženih štipendirajo 49 %. Drugače pa je s potrebami in štipendiranjem na nižjih šolah. Štipendirajo jih namreč 2,5 krat več kot jih potrebujejo.

Gospodarske organizacije upravičeno pripominjajo, da tudi kadri, ki imajo sicer ustrezno izobrazbo ne zadovoljujejo zahtevam delovnih mest. Še vedno prevladuje zmotno mišljenje, da je podjetje dolžno poskrbeti le za priučiitev delavcev na delovnih mestih ozkega profila, kar je dejansko le manjši del izobraževalnih nalog. Mnogo zahtevnejši in dolgotrajnejši je proces za ustrezno usposabljanje strokovnjakov. Noben tehnik, inženir ali ekonomist ne pride v podjetje že formiran za delovno mesto. Zato morajo imeti podjetja za vsa strokovna mesta program za sistematično funkcionalno usposabljanje. Vendar pa so izjemna tista podjetja, ki tak program tudi imajo. V naših razmerah nastajajo še druge težave: če v podjetju ni urejene priprave dela, če ni urejeno sodobno komercialno poslovanje itd., se bo novi strokovnjak v takem oddelku težko usposobil, posebno še v primerih, če podjetje sploh še nima strokovnega delavca na tem področju. Zato bi bilo nujno potrebno v širšem merilu organizirati posebne oblike posredovanja funkcionalnih znanj za ključna strokovna in vodilna delovna mesta. V vseh industrijsko razvitih deželah imajo na desetine »šol«, ki skrbijo za to vrsto usposabljanja. Pri nas je na tem področju velika praznina. Nobena ustanova se sistematično ne ukvarja z izobraževanjem inženirjev, ekonomistov in drugih, ki zasedajo ali bodo zasedli odgovorne strokovne in vodilne položaje v delovnih organizacijah. Tudi tu je vzrok, da se strokovnjaki ob refleksiji težko odločajo za vodilna mesta. (Konec)

ŠTIPENDIRANJE NADARJENIH ŠTUDENTOV IZ DELAVSKIH IN KMEČKIH DRUŽIN

V spomin na pokojnega predsednika zveznega izvršnega sveta Borisa Kraigherja, čigar ime je tesno povezano z rastjo popolne slovenske univerze, je univerzitetni svet na žalni seji, ki jo je 6. januarja 1967 sklical skupno z Društvom visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev, Univerzitetnim sindikalnim odborom in Zvezo študentov, sklenil, da ustanovi sklad Borisa Kraigherja za štipendiranje posebno nadarjenih študentov, predvsem iz delavskih in kmečkih družin. Univerzitetni svet je nato na 6. seji 7. februarja 1967 sprejel pravilnik tega sklada.

Pravilnik sklada teži z določbami za tem, da bi pomagali najbolj nadarjenim študentom, ki pa nimajo niti finančnih sredstev niti štipendij: predvsem naj bi bili to študentje iz delavskih in kmečkih družin. Sklad namerava reševati tudi vprašanje enakomerne regionalne porazdelitve študentov za vso Slovenijo. Pri zadnjem vpisu na fakultete je bilo največ vpisanih iz ljubljanskega območja, v procentih znaša vpis dijakov iz Ljubljane 40% vseh vpisanih. Jasno, da je pritisk študentov iz Ljubljane dosti večji, kakor iz daljne okolice, saj imajo ti dosti boljše pogoje za študij, ker stanujejo doma in so stroški dosti manjši, kar zadeva stanovanje in oskrbo. Zato je univerzitetni svet sklenil, da s tem skladom skuša izravnati razlike in dobiti primerno področno porazdelitev študentov, pomaga revnejšim študentom in — kar je ena pglavitnih predpostavk, — pomaga in omogoči študij tistim, ki so najbolj nadarjeni in ki bodo pozneje lahko največ prispevali k napredku in razvoju znanosti in tehnike.

Potrebna sredstva za sklad Borisa Kraigherja bo v manjši meri prispevala univerza iz sredstev, ki jih prejema za svojo osnovno dejavnost od repub-

liškega sklada za šolstvo. Ostala sredstva pa bo odbor sklada skušal zbrati od družbeno političnih in delovnih organizacij.

Naše podjetje je z razumevanjem sprejelo tako pobudo univerzitetnega sveta in prispevalo delež v ta sklad. Upravni odbor ki je sprejel sklep o dodelitvi deleža v sklad Borisa Kraigherja, predvideva, da se bodo tudi najbolj nadarjeni študenti, otroci naših delavcev, pri študiju tako izkazali, da bodo imeli pogoje in se potegovali za dodelitev takšne štipendije.

Za letošnje leto je univerzitetni svet na svoji redni 7. seji dne 16. 6. 1967, v skladu s pravilnikom sklada Borisa Kraigherja, sprejel razpis za 25 štipendij po 350,00 N-din. Število štipendij je odvisno od zbranih sredstev in možnosti sklada. Razpis je bil objavljen v »DELU«, »VEČERU« in »MLADINI«, objavljen pa bo tudi neposredno po počitnicah v študijskem glasilu »TRIBUNA«. Rok za vložitev prošnje za štipendije je 15. oktober 1967. Po tem roku bo upravni odbor sklada

izbral izmed prosilcev tiste študente, ki kriterijem sklada najbolj odgovarjajo in jim dodelil štipendije.

Upravni odbor sklada se je obvezal, da nas bo o izidu razpisa in o dodeljenih štipendijah obvestil, ker hoče s tem doseči, da je naš kolektiv obveščen, kako so porabili sredstva sklada.

ZATO O TEM OBVEŠČAMO VSE CLANE NASEGA KOLEKTIVA, KI IMAJO OTROKE — ŠTUDENTE NA VISOKIH ŠOLAH ALI PA BODO TI ZAČELI ŠTUDIRATI V JESENI, DA VLOŽIJO PROŠNJE, V POGOJIH ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO ŠTIPENDIJE PIŠE, DA SO ŠTIPENDIJE NAMENJENE TUDI ZA NOVINCE, KATERI SO KONČALI SREDNJO ŠOLO Z ODLIČNIMI OCENAMI IZ PREDMETOV, POMEMBNIH ZA ŠTUDIJ NA UNIVERZI. NADALJE BO DODELITEV ŠTIPENDIJE BORISA KRAIGHERJA POSEBNO PRIZNANJE IN POHVALA ZA PRIZADEVNOST VSAKEGA ŠTUDENTA.

ČUDEŽNI »SOD SOLI«

V Tadžikistanu je stožčasta gora Hodža-Mimin. Ta neobičajni »sod soli« vsebuje toliko soli, da bi zadostoval za 100 let vsemu človeštvu.

Celo v najtoplejših mesecih visi lahek oblak pare nad njegovim vrhom, ki se dviga 1.200 m nad morsk gladino. Vsa ta ogromna gmota je iz soli. Sol se blešči v najrazličnejših barvah: belo, rdeče, svetlomodro in celo zeleno. Barvni efekti izhajajo delno od primešanosti dragocenih kovin, predvsem pa od kalija, natrija in magnezija.

Hodža-Mimin je največja solna kupola na svetu. Samo nekoliko manjše so sosednje kupole Hodža-Sartis, Alimitai in ostale.

Ze od pradavnih časov pridobivajo tukaj kuhinjsko sol odlične kakovosti. Problem maksimalnega izkoriščenja tega presenetljivega naravnega »soda soli« je sedaj stopil v odločujočo, novo stopnjo razvoja.

Strokovnjaki tadžikistanske uprave za geologijo in zaščito zemeljskih zakladov so nedavno končali izračune zaloga nekaterih solnih struktur in so pri tem zaključili, da so znameniti podzemni izvori soli v južnem Tadžikistanu praktično neizčrpani. Obstoječe zaloge soli bodo na tem mestu omogočile buren razvoj kemijske industrije najmanj za nekoliko rodov.

Raziskovanja so uvedli zato, ker bodo v Tadžikistanu na osnovi nahajališč soli izgradili elektrokemijsko industrijo, ki bo med najpomembnejšimi na vzhodu. Prvi kombinat že gradijo s forsirano hitrostjo v prostoru naselja Javan. Tam so poleg soli še nahajališča soli in glin, ki jih bodo uporabljali kot pomožni material pri izdelavi visokih peči. Kombinat bo dobavljal svoje prve izdelke (kovinski magnezij, klor in polimere), skupaj približno 30 vrst, že v tekoči petletki. Pozneje, ko bo priključena hidrocentrala Nurek na reki Vakš (2.700.000 kW), bo kombinat naglo povečal obseg in sortiment svojih izdelkov.

GLOBUS

Prvič v svetovni trgovini je vrednosti izvoza v preteklem letu presegla 200 milijard dolarjev. Po podatkih ZN je svetovni izvoz blaga lani presegel 204 milijarde dolarjev, ali 9,6% več kot v letu 1965. Delež industrializiranih držav znaša 69,4 odstotka, socialističnih držav 11,5 odstotka, držav v razvoju pa 19 odstotkov. Slednje države zaostajajo v dinamiki izvoza, kar je predvsem posledica nezadostnih materialnih sredstev in neenakopravnih pogojev trgovanja z visokorazvitimi državami v svetu. V zadnjih 10 letih je dosegla najhitrejši vzpon izvoza Japonska, ki je uspela svoj delež v svetovnem izvozu v tem času povečati kar za 100 odstotkov.

V Franciji in Švici je udomačena uporaba emajlirane kuhalne posode iz litine, in ta navada je pododavana. Ta težka kuhalna posoda služi v teh krajih predvsem za pripravo specifičnih jedi. Vendar obseg proizvodnje v zadnjem času pada kljub naporom proizvajalcev, da z novimi barvnimi izvedbami in dekorji poživijo zunanji izgled te posode. Švica je lani uvozila 266 ton emajlirane lite kuhalne posode v vrednosti 1,08 milijonov švicarskih frankov. Povprečna vrednost 1 kg te posode znaša SFRS 4,07 ali ca. 0,92 dolarjev. Tudi uvoz te posode v Švico pada, saj je znašal še leta 1965 347 ton.

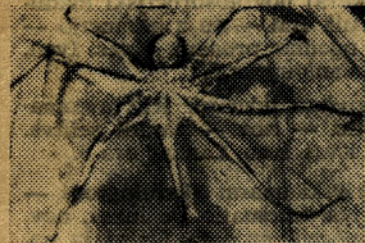
Mednarodna tehnična komisija evropskega komiteja za proizvodnjo hladilnikov, ki ji pripada 11 zahodno-evropskih držav, je v zadnjih letih pripravila in izdala že 11 enotnih tehničnih norm, ki dajejo enotne kriterije za preizkušanje uporabnosti svojstev hladilnikov. Med njimi obstaja tudi norma, ki predpisuje način testiranja materialov, uporabljenih pri proizvodnji hladilnikov s posebnim ozirom na prenašanje vonja.

OBISK V UREDNIŠTVU

Pred dnevi je prišel pozdravit v uredništvo naš nekdanji delavec Ivan Vizjak. V naši tovarni je delal 27 let v skladišču gotove posode. Verjetno se boste spomnili, da je bil prav tovariš Vizjak med najboljšimi krvodajalci v tovarni, saj je prav pred dnevi — že kot upokojenec — štiriindvajsetič dal kri. Ob svojem zadnjem obisku je, resnici na ljubo povedano, pokaral Emajlirca, ki posveča prav krvodajalstvu premalo pozornosti. Pri tem pa je grajal mlade ljudi, ki se danes ne zavedajo, kako nujno je sodelovati v krvodajalskih akcijah in koliko življenj lahko s tem dejanjem rešimo. Zato naj tokrat na pobudo tovariša Ivana Vizjaka pozovemo K STEVILNEJSI UDELEŽBI ob prihodnji krvodajalski akciji.

Tovarišu Vizjaku hvala za obisk. Bili smo veseli, da ste se oglasili! Pridite spet naokrog!

Eva Orač

A K C I J A

»HOBOTNICA«

Ob vrnitvi članov podvodnega krožka našega Društva ljudske tehnike smo prosili za sestavek o akciji »Hobotnica«. Vtise bo mo nanizali v tej in nekaj prihodnjih številkah našega lista.

vendar so mi ponujali starejši kolegi zanj za takratne razmere izredno visoko ceno; še danes jo hranim za spomin. Kakih osem let kasneje sva si s prijateljem napravila preprosti puški na gumo za podvodni lov. Toda vse to je bilo manj kot amatersko potapljanje, nesistematično ter brez vzgoje in vodstva, pri čemer sem se srečaval z mnogimi problemi in neugodnostmi.

Ko sem kasneje za dalj časa dal »tauharijo« na stran, nisem niti za hip prenehal hrepeneti za tem svetom po vodo. Trenutek ponovnega srečanja z divjino pod vodno gladino sem samo prestavil za kasnejši čas, ko bi mi sredstva omogočila vstop v ta podvodni raj z boljšo opremo, s temeljitejšo vzgojo in večjim znanjem. Pred kratkim, ko sem dosegel ta trenutek, in ko sem se pridružil potapljačem podvodnega krožka v našem podjetju, nisem niti slutil, da bom tu našel tudi dobre prijatelje in veselo družbo, tako da je bila moja »rehabilitacija« v tej športni dejavnosti še prijetnejša. Sele sedaj ugotavljam, kako začetniško je bilo moje začetno potapljanje in koliko mi je manjkalo, da bi znal v resnici uživati v tem svetu in koliko še vedno manjka, da bi ga lahko zares spoznal. Bil sem zelo vesel, ko sem zvedel, da sem bil na številnih treningih in predpripravah dovolj prizadeven, in da sem pokazal zadosi navdušenja in se torej lahko udeležim akcije »Hobotnica« na Jadranu.

Ko se nas je v četrtek, 29. ju-

nija 1967, ob četrty uri popoldne zbralo v klubski sobi enajst članov — udeležencev, je bil naš cilj že določen; izmed treh možnosti se nam je zdela najprimernejša »Punat« na otoku Krku. Ta dan smo se sestali, da se dokončno domenimo o času in načinu odhoda, da razdelimo opremo in zadolžimo zanj posamezne člane. Sestavili smo

kratkem razgovoru in okrepčilu v gostišču »Triglav« smo se utrujeni od potovanja z užitek predali spanju in sanjali o prihodnjih devetih dnevih.

SONCE NAD MORJEM SMER PLAVNIK

1. julij 1967. Ob šesti uri zjutraj. Budilka je polagoma utihnila. Začeli smo se prebujati; prvi je bil na nogah vodja akcije. Bilo je lepo poletno jutro — letos naše prvo na Jadranu — in hladen vetrič, ki je prihajal lagodno z odprtega morja, je prinašal s seboj prijetni vonj po morju, po ribah, po soncu in se na obali združil z vonjem po olivah. Globoko sem vdihnil blago sapico in se predal raz-

KAKO SE JE PORODILA LJUBEZEN DO MORJA

Že v zgodnjih otroških letih, kmalu po drugi svetovni vojni, ko je ležalo v naših rekah v bližini mostov na pretek različnega materiala, sem se prvič srečal s »tauharijo«; otroci smo večinoma iskali železo in baker, da bi s prodajo zaslužili za svoje otroške potrebe. Poleg te »železo-bakrene« mrzlice, me je kmalu začelo zanimati, kaj se dogaja v tem takrat težko dostopnem svetu. Ko sem bil star osem let, sva si s prijateljem napravila prvi dve podvodni maski, ki sta nama omogočili, da sva bila v potapljanju za železom vselej pred svojimi vrstniki. Takrat še nisem slutil, da bom počasi našel pod vodno gladino nek drug nepoznan in čudovit svet. In vendar — počasi sem spoznal, da ljubim ta svet, in da se počutim srečnega v njem. Se dolgo potem, ko ni bilo več železa in ne bakra, smo »tauhali« — samo zaradi užitka.

Prva maska je bila zelo primitivna, sestavljena v glavnem iz okroglega stekla in iz kosa stare avtomobilske zračnice,

Udeleženci »ekspedicije« po lovu

načrt potovanja z avtomobili in načrtali območje ter grobi obrisi poteka akcije »Hobotnica«.

V petek, 30. junija smo prenehali s službo ob dvanajstih, tako da smo se že ob poldrugi uri sestali pred klubskimi prostori. Bilo je vse pripravljeno. Naložili smo opremo in prtljago na tri »fičke« ter četrty ure kasneje krenili na dolgo potovanje. Potovali smo preko Ljubljane, Postojne in Reke do Crikvenice. Iz Crikvenice smo se s trajektom zapeljali čez zaliv v Šilo na otoku Krku, od koder smo se peljali po dosti slabi cesti na južno stran otoka v Punat. Med vožnjo se ni zgodilo nič posebnega, samo enemu naših vozil — »perfekciji« od avtomobila naše avtomobilske industrije — fičko je »zakuhal« motor, da smo mu od časa do časa morali dati na »čelo« mrzle »obkladke«, kar nam je vzelo vsekakor precej dragocenega časa.

Ceprav smo prispeli na cilj šele po deseti uri zvečer, nas je Germađnik, po rodu Slovenec in naš stari znanec, pri katerem smo najeli barko in stanovanje za devet dni, že nestrpno in z navdušenjem pričakoval. Po

mišljanju, ko me vzdrami glas vodje:

— Gremo, fantje! Morske sirene že čakajo na nas — lovce s kontinenta.

Kljub temu, da je bila noč kratka, smo bili kmalu nared. Po obilnem zajtrku smo nakupili nekaj jedil in pijačo, kajti dan bo vroč, dolg in naporen, ter se vkrcali v malo »barkico«, kjer je bilo ravno dovolj prostora za opremo, enajst ljudi in »kapitana« — lastnika čolna. V velikem pričakovanju smo, zlasti novinci, nemo poslušali enakomerno udarjanje motorja, naši pogledi pa so radovedno polzeli po vzvalovani »morski cesti« pred barko. Želeli smo, da bi nas čimprej privedla do cilja. V načrtu smo imeli samo ribolov, naš cilj pa je bil Mali Plavnik. Mali Plavnik je majhen otoček, nekaka večja »čera«, ki se nahaja kot satelit Plavnika kako uro vožnje proti jugu od Punata. Otoček je precej razčlenjen, skalovit s »hidri-nastim« dnom in predstavlja kar lep teren za podvodnega ribiča. Na otočku smo našli čudovit zalivček v zavetrju in senci, kjer smo zasedrali barko in postavili bazo, od koder smo potem lovili v obe smeri otočka.

Kljub kratki noči smo bili kmalu pripravljeni za vkrcanje

ŠPORTI

TUDI V PLOVANJU — PRVAKI

22. julija je bilo na kopališču NEPTUNA odprto plavalno prvenstvo mesta Celja, ki ga je razpisalo plavalno društvo NEPTUN na pobudo Občinskega sindikalnega sveta v Celju.

V kategoriji sindikalnih podružnic je sodelovala tudi naša ekipa. To, kar morda ni nihče pričakoval, se je zgodilo: naši fanje, bi lahko rekli možje, so premočno osvojili z 108 točkami prvo mesto in s tem naslov PRVAKA ODPRTEGA PRVENSTVA MESTA CELJA med sindikalnimi podružnicami.

Tekmovanje, je bilo v čast Občinskega praznika mesta Celja in v čast Dneva vstaje slovenskega naroda.

Po razpisu tekmovanja smo bili pesimisti glede udeležbe, ker je bil dan tekmovanja dela prost, toda zgodilo se je nasprotno: vodji naše ekipe Ekseleuskem se je prijavilo 15 plavalcev, med njimi tudi stari veterani kot tovariši Cokan, Potočnik, Mravljak itd., tu pa smo opazili nekaj zelo dobre plavalce, kot so Bajramovič, Globočnik in drugi.

Skoraj v vseh disciplinah smo dosegli prvo ali pa drugo mesto. Največ so prispevali k uspehu Bajramovič, Mravljak, Oštir, Globočnik, Ivančič in Valenčak.

Ponosni smo lahko na naše fante, lahko bi rekli veterane, da so v prvem takšnem tekmovanju dosegli tako lep uspeh in naši Sindikalni podružnici priplavali ekipni pokal kot prvaki in pokal za najmasovnejšo udeležbo. Posamezniki pa so dobili diplome za osvojena prva tri mesta, ki jih bodo vedno spo-

minjale na uspeh in udeležbo na prvem Sindikalnem tekmovanju v plavanju.

KAJ PA NAŠA MLADINA?

Spet jo lahko grajamo, razen izjeme dveh, so spet dokazali, da jim je kaj malo mar rekreacija. Mladinska organizacija v našem podjetju naj bi se ogledala, bi lahko rekli, na naše stare člane, ki so se polnoštevilno udeležili te častne manifestacije, ki je bila tudi političnega pomena in morala bi jim biti osnovna dolžnost, da bi se udeležila tega mašovnega tekmovanja, ki je bilo v čast Občinskega praznika in tako velikega praznika kot je DAN VSTAJE slovenskega naroda, ko se je uprl fašističnim osvajalcem.

Vprašujemo se, kdaj bo naša mladina svoje besede prenesla v stvarnost? Vemo, da se

bodo mladi spet zbrali in utemeljevali z različnimi vzroki, toda naj bo jasno, za mladino kaj sramotno dejstvo, da jih je zopet porazila stara garda članov našega kolektiva.

Organizacijo tekmovanja je odlično vodilo PD NEPTUN. Takšnih in podobnih tekmovanj si res še želimo!

EM

Vsem sodelavcem v pocinkovalnici se prisrčno zahvaljujem za poslano darilo ob odhodu v pokoj sodelavka

ČMAJNE Marija

Iščem neopremljeno sobo, po možnosti s posebnim vvhodom in dostopom do vode. Tel. 401.

Ja, pa se spet oglašam in vas lepo pozdravljam. Tokrat pa se je nabralo kup stvari, v katere sem vtaknila nos oz. so se mi postavile pred nos. Tale naš caj tenj imam sicer zelo rada, posebno še, ker objavlja moje čvekarije. Pa tudi drugače je kar v redu. Samo — nekaj me bode in moti. Verjetno, kot sem zvedela, je taista reč tudi drugim šla v nos. Ne da bi se hotela preveč zameriti naši »zlati, dobri mladini, na kateri stoji bodočnost«, moram povedati, kar me teži. Že zadnjič sem se neka malega spotaknila ob njo, tokrat po se moram spet. Žal mi je! Mi gre pa preveč v nos, da ne bi kihnila. Torej — gre za »Predstavljamo vam«. Te le rubrike so sicer zelo v modi (skoraj tako kot mini krila) in tudi zanimive so. To je lepo, da smo od drugih časopisov prevzeli tak način objavljanja in spoznavanja ljudi. Toda, ali se vam ne zdi, da nam teh mladih ljudi ni treba predstavljati, saj jih vidimo sleherni dan, so po svoji zanimivi in takointako ne moremo mimo njih, ne da bi jih opazili. Lepo, da ti ljudje povedo o svojih problemih, kako naj bi bilo to in ono (čeprav za nekatere stvari niso poklicani), pa čeprav vemo, da tega potem ne naredijo. Pa ne zato, ker jih aktivno dela samo 20 od 1.400 mladincev, ampak po moje, se vse preveč govori. Preidimo od besed k dejanjem! Čudi me tudi, da se mladinci čudijo, češ, da jih nekateri, posebno šefi, ne razumejo, nočejo razumeti. Se vam ne zdi, da je v tovarni prvo delo na delovnem mestu in nato, če je to vse v redu in prav, šele drugo, posebno pa kakšni »hobiji«? Ali mladi dvigajo proizvodnjo, se trudijo doseči plan, so disciplinirani in se trudijo za to tako, kot bi se lahko? Ne vem sigurno, če bi bil odgovor pritrdilen. Zakaj predstavljamo te ljudi, ker v

teh rubrikah je navada predstavljati zaslužne, delovne ljudi, delavce. Saj imamo v tovarni tako zelo dobre, stare in zaslužne delavce, ki so preživeli vsa leta — dolga leta v tovarni in, (to niso fraze!), ki so res nekaj dali že za tovarno, ne samo svojih let in verjemite, so bolj delali kot se sedaj! Ali ne bi bilo zanimivo brati intervju o nekom, ki je vsa mlada leta, svojo ljubezen, pa tudi del starosti prebil za strojem, pod vročo streho emajlirnice? Zakaj ne bi predstavili naše svetovalce? Ing. Pompe je bil v Celjskem tehniku, zakaj ne bi bil v našem? Mislim, da bi vedel mladim povedati veliko lepega in slabega, kar bi mladim ne škodilo, da bi vedeli. Koliko dobrega je že marsikdo naredil za kširfabriko! Mislim, da ti vsi bolj zaslužijo, da jih predstavimo. To bi bilo za njih kot neka zahvala, mladi bi zvedeli kaj, kar še ne vedo, saj noben ne pade pаметen na zemljo. To kar delamo sedaj, pa je popularizacija, ki pa ne vem, če je potrebna. Ko bodo pa dolga leta v tovarni, bodo mogoče to bolje razumeli. Bodimo poštene in odkriti tudi do sebe.

Vročina je, vroče je, potimo se. Hudo je delati pri tako visoki temperaturi (nizke plače jo še vzdigujejo!). Sedaj pa res delamo v potu svojega obraza in telesa. Mejdun, kako je kaj sedaj vroče tistim dekletom tam na koncu emajlirnice, v tisti kletki, provizorični »pisarni«, ki kaže 38%? To me res zanima, kako se počutijo, ko obračunavajo evidenčne liste, ko jim je tako nemogoče vroče, ko jim vsak čas kdo mimogrede in nehote (saj jih veliko ne ve, da je tam pisarna), pobunka po steni? Kot vem, so se že pritožile in prošile za bolj primeren prostor, toda — kaj je kaj z izboljšanjem? Bogsigave, neka-

Skoraj nov absorpcijski hladilnik EM — še z garancijo — ugodno prodam. Kvas Ivan, Cankarjeva 8.

Prodam televizor RIZ avtomatic, — nov — zaradi selitve. Kvas Ivan, Cankarjeva 8.

Brivski aparat »Remington« — roll-automatic De luxe«, nov, poceni prodam. Ogled in pojasnilo v uredništvu.

Prodam globok otroški voziček (uvožen), pregrinjalo za voziček in košarico za dojenčka. Proizvedbe: Podpečan, telefon št. 271.

Prodam NSU Primo 175 cm, dobro ohranjeno, 1000 km po generalni. Cena 150.000 S-dinarjev. Ogled vsak dan, razen ob sredah, od 15. ure, pri Trautenšek Leopoldu, Debno 20, Laško.

terim vse uspe, da, veliko stvari ugodi, nekateri pa še tako nujne malenkosti ne dosežejo? Ja, časi so pač taki, da je tako in nič drugače. Dekleta, skušajte potrpeti, mogoče se bo le kaj našlo?

Ja, pri nas v kširfabriki, se je pričelo bolj strogo iskati (!) in kaznovati razno razne krivde, ki si kaj delajo — fušajo — takole iz odpadnega materiala, malenkosti, ki si jih ne morejo kupiti. Material leži, ne vedo za raznorazne poti, s katerimi bi si kaj pridobili in pač delajo tako. Tako se je delalo in se bo. Ja, uspešno smo stopili na pot poštenosti ali pa vsaj iskanja poštenosti. Toda, bojim se, da bo najden vedno le mali delavec, ki si težko kaj kupi in ne ve marsikaj. Bomo poštene in našli kdaj tudi tiste, ki si kdajpakdaj iz zelo uporabljivega materiala delajo uporabne reči. Se res ne bomo ustavili na pol poti? V hribih gre pot navzgor!

No, danes po ne morem nehati, kaj? Se nekaj pa moram napisati. Prosim, naj mehano grafi ne zamerijo, da sem jih zadnjič še jaz v pisanje vzela. Moram povedati, da se o vas »tam nekje pri klavnici« res veliko govori in prav možno je, da delajo ljudje iz muhe slona. Vendar pa je tudi muha — muha, iz nič nič ne postane. To drži. Sedaj vem, da je vaša malica celo nekaj malega cenejša, kot pa naša. Torej se opravičujem, ker sem dobila napak podatke. Vseeno, malico imate boljše kot mi in vam želim dober tek. Samo, tudi vi ne šimfajte preveč mamicco tovarno, da se vam slučajno ne zataknel!

Takole, za danes pa bo več kot dovolj, ali ne? Saj so tako dopusti in bi pravzaprav takointako ne smela toliko besediti. Ja, pa kaj, ko mora človek tudi kihati!?

Pozdrav in drugič nasvidenje
Spila

Emajfireo

Časnik izhaja v okviru enote za informacije in tisk vsak drugi četrtek v nakladi 4.200 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Eva Orač, dr. Franc Zupančič, Emil Jejčič, Peter Videnšek, Jože Zidanšek, Mirko Breznik in Vili Korošec. Glavni in odgovorni urednik Eva Orač. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 39-21, interna 240. Tisk in klišej GP »Celjski tisk« Celje